

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova egy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 krért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

A zóna.

Kézdi-Vásárhely, 1889. szept. 12.

Első hónapját végezte a zóna. Egy havi pályafutásáról sokat lehet már beszélni. Azok, kik kezdettől fogva ez intézménynek ellenségei voltak, ez alkalommal sem szünek meg kárhoztató ítéletüket fölemelni; a nagy többség azonban örömet fejez ki a felett, hogy Magyarország megérte ez által haladottságának azon pontját, melyre a számítóbb, miveltebb nemzetek is különös figyelemmel néznek.

Baross Gábor a szakértelemmel, teremtő képességgel bíró közlekedésügyi miniszter bátran tette meg ressortjában a korszakot alkotó reformot. Tiszta tudatában volt annak, hogy a zóna kicsin kezdi, folyton fejlődni fog és fokozatosan eléri azt a magasságot, mely kereskedelmünk emelkedése, népünknek a világforgalomhoz való csatlakozása mellett, még nagy pénzügyi nyereséggel jár. A czéljának tudatában levő Baross előre számított, vetett a körülményekkel, úgy fogta fel ez ügyet, a mint az ma a gyakorlatban érvényesül, egyedül a konservatív elem nem akarja a dolgot megérteni.

Az egy hónap lejártával, a mint mondtuk, sokat lehet szólnunk. Első szavunk mindenestre az, hogy a hónap lezárása a mult évihez képest deficitet tüntet fel. A hivatalos kimutatás szerint augusztus hónap 328,922 frt mínuszszal zárult be. Ez mindenestre az állam bevételét látszik sérteni; azonban e deficit a miniszter által előre számított, megértett dolog volt. Tisztában volt azzal, hogy az első évben a zónának nagyon sok nehézségeken kell keresztül menni. Tudta jól a miniszter, hogy Magyarországon a zónarendszer létesítése nem kis dolog, mert azt a népességi viszonyok s a nagy tömeg mozdulatlansága kérdésessé teszik. Hogy mennyire igaz e szavunk, mutatja ama körülmény, hogy népünk nem szeret utazni, csak is a leszállított vasuti díjtelekkel lehet, különös szükségletétől eltekintve, otthonjából kivenni.

Hogy hónapról-hónapra a nép e merevségén segítve van, hogy a nagy közönség mindinkább használatba veszi a zónát, mutatja a megelőző hónapról kiállított forgalmi statisztika. E hivatalos kimutatás szerint hétről-hétre több személy utazott. Augusztus első hetében utazott 166,686 személy, szeptember 6-7-ikén a zónázók száma 256,900-ra emelkedett. Ha e haladás folyton ilyen emelkedési állapotot mutat, teljesen kárba vesz az ellenzéki kárörvendő mosoly. Az fog teljesülni, a mit a nép érdekeit, a közbiztonságot szíven viselő miniszter mondott e szavaiban:

»A zóna folyton fejlődni fog és a mint a nagy közönség megbarátkozott vele, az aerariumnak nagy szolgáltatásokat hoz.«

A lelkes ösztöniséggel fogadott zóna tehát, mindamellett is, hogy a látszat a rideg számítóknak ad még igazat — szép jövőt remélt. Ki fogja az magát fizetni, mert élete áldás lesz a közgazdaság, politika és társadalomra. Önállókká teszik az embereket a szó legigazabb, legnemesebb értelmében, megtöri a varázst, mely a népet eddig szívósan fűzte a talpalatnyi földhöz, mintegy felszabadítja az embert lenyűgözött helyzetéből, módot

nyújt ahoz, hogy ott keresse ki-kí jóllétét, hol az éltetési feltételek kedvezőbbek.

A zóna eddig is már nagy nyugalmat idézett elő az emberek között. Vannak már családok, kik nem egyedül szükségéből, hanem élvezetből is megtesznek már bizonyos utat. Ez a rendszer az ország minden lakóit a főváros felé vonzza. Élelmes, szép Budapestünk így emelkedésében folyton haladhat, fejlődése által példát mutathat a messze levő városok és falvak lakóinak minden irányban. Ezen ok miatt, de különösen, mert a zóna fejlődése állandó marad, a felhozott deficit-számok elasztikusok. Ugy bánik vele valaki, úgy csoportosítja, a mint jónak látja és oly eredményt konstátál, mint milyen legjobban megfelel érdekei, vagy éppen felfogásának.

Baross miniszter e reformja tovább-tovább mindig jobban kifizeti magát. Azért az ellenzéki bibliából olvasott kritikai számítások, mik nagy garral világnak lettek bocsátva, előbb-utóbb dugába dülnek. Az a matematika, mely bizonyos idő után a zónát egy hatalmas deficit sirjába jósolta betemetetheti, nem bizonyul életrevalónak. A lángelkű miniszter igen tudja, hogy a mit veszít egyelőre a fináncziális oldalon az aerarium, meg van más oldalról a morális haszon triplázva. Mert mint a fénynek sugarai a középponttól, úgy fog az ország fővárosából kevés idő után minden szellemi, politikai, társadalmi és gazdasági mozgalom szétáradni. Igen hihető, hogy magok az állam férfiai sem kívánnak ez ügytől egyelőre többet, minthogy a központ által emelkedjék az országnak minden része, a forgalom általánosságot és nagyobb

A „Székelyföld“ tárczája.

A Bottle-Flatt-i iskolamester.

(Angolból.)

Másnap, korán reggel a bizottság beállított az iskolaházba, melyben két kis szoba a tanítónő lakásul szolgált.

A tanítónő éppen az iskolatermet rendezte. Ruháját, kabátját ujjait feltúrta és nyakát tarka kis kendő borította. Arcza az ablakon betóduló levegőtől és a munkától egészen kipirult és most akár csinosnak is bevált.

— . . . reggelt, asszonyom, szólt Toledo rengőteleg kalapját megemelve, mialatt a bizottság másik két tagja óvatosan háta mögé bujt, nehogy a tanítónő szemükbe nézhessen.

— Jó reggelt, uraim, válaszolt Brown kisasszony megüreg mosolylyal. Kérem, üljenek le. Valószínűleg gyermekeik érdekében kívánnak velem beszélni.

Toledo, ki még fiatal ember volt, elpirult és az egész bizottság oly rosszul érezte magát, mintha csizmájuk talpa hólyaghártyából lenne. Végre Toledo felelt:

— Ó nem asszonyom, mert miért: nekünk még nincs. Én és ezen urak, a fiatalok bizottsága vagyunk.

— A fiatalok bizottsága? ismétlé Brown kisasszony. Az aranyföldről már annyi mindenfélét hallott, hogy most komolyan arra gondolt, miszerint e szakállas emberek tekintik magukat „fiatalok“-nak és ők fognak iskolába járni.

— Az aranyásóktól itt lent a folyam mentében asszonyom . . . tudni szeretnék, hogy mit tehetnének önért, folytatá Toledo.

— Igen köszönöm, szólt Brown kisasszony, de azt hiszem, hogy a kerület iskolafelügyelői . . .

— Azokra ne igen számoljon, asszonykám, szakifá félbe Toledo. Azok innen öt mértföldnyire laknak és aztán kik azok a felügyelők? A pap és a doktor, meg valami siheder, ki csak nem rég tért meg. Azok közül soha egyet sem lehet a korembán látni, kivéve a doktort; és ez csak akkor jön, ha valami történt, ha oda hívják. De a fiatalok . . . ó, a fiatalokban van lélek, van akarat. Egyikünk gyakrabban be fog nézni, hogy tudjuk miben lehetünk segítségére . . . Jó reggelt, asszonyom.

Azzal újra meglegette rengőteleg kalapját, a többi tagok pedig külön hajták meg magokat minden egyes pad és ablak előtt, aztán eltávoztak.

— Nos? kérdé mindenki, midőn a bizottság visszatért.

— Nos, válaszolt Toledo, valóságos százharminczfontos aranydarab . . . mi, ugy-e?

— De mennyire! válaszolt a bizottság másik része.

— Nagyon szép, szólt a bíró és mit kíván? Toledo arcza egyszerre elkomolyodott.

— Ezer ördög! kiáltott fel. Hisz elmentünk, még mielőtt annyi ideje lett volna, hogy megmondhassa nekünk.

A bíró fűrkésző pillantást vetett a fiatal ember felé, aztán gyorsan elfordult, hogy örömet el ne árulják mosolygó ajkai.

Ugyanaz nap délutánján bámulva és elrémülve vették észre „a fiatalok“, hogy az iskolamester né az aranymosások felé irányozza lépteit. Az új bizottmány szónoka bebizonyította most, hogy teljesen átértette és ártértette hivatását, mert fölugorva a legközelebbi szikladarabra, — rettentő hangon orditá:

— A kiken nincs ing . . . pusztuljanak! kik cipőiket levetették . . . gyorsan rántsák fel. A nadrágot ki a csizmaszárból! Le a kalappal, midőn a hölgy ide ér! Frissen, frissen . . . nem tréfálok!

Az ingetlenek azonnal tűnedezni kezdtek a legközelebbi sűrű bokorban, a többiek pedig legyűrtek ingujjaikat és nadrágszárukat.

Ezalatt Brown kisasszony megérkezett és Toledo lépett eléje.

— Nincs valami rendén az iskolában? kérdő

— Ó nem, válaszolt Brown kisasszony, de már régóta kíváncsi vagyok látni, mint nyerek itt az aranyat. Ugy látszik, hogy ezen kis szűró kanakkal nem éppen nehéz az elbánás. Szeretném megkísérteni . . . csak egyetlenegyszer.

— Hé! fiuk! melyiknek kanala a legtisztább?

Féltucat ember mosta tisztára kanalát és előre sietett vele. Toledo kiválasztott egyet, földet és vizet tett belé — és azzal odanyújtá Brown kisasszonynak.

— Itt van asszonyom, de attól tartok, hogy benedvesíti ruháját.

— Ó, az mitsem tesz, szólt a tanítónő, szívet meghódító mosolylyal.

jelentőséget nyerjen, végre, hogy a népben az annyira kártékony mozgási merevséget megtörvén, emelje a kincstár helyzetét.

A zóna áldásos életét nem lehet versenytérre állítani a legnagyobb pénzüsséggel sem, mert sokkal többet ér az erkölcsi haszon minden anyagnál. A hivatalos kimutatás után ítélve, mi nagyobb reménnyel vagyunk a zóna életrealitásáról eltelve, mint bármikor; hisszük, hogy a hozzákötött intencióknak, mit úgy a miniszter, mint a nagyság hangoztat, meg fog felelni s közeli időn munkás és minden jóra jogosult népünknek boldogsága, emelkedésünk tényezője lesz.

A közigazgatás reformjáról.

A „Nemzet“ egyebek közt ezt írja: „Igaz, hogy most mindenkinek szájában, vagy jobban mondva tollában, a közigazgatási reform van. Nem is térünk ki előle, mert tudjuk, ismerjük közigazgatásunk hiányait, bajait. Természetesnek tartjuk azt is, hogy első sorban a kormánytól, illetőleg a a belügyminisztertől várja mindenki a programot e tekintetben. De azt már nem hisszük, hogy ez a kérdés rövid idő alatt, egy törvényjavaslatban megoldható lenne. Igen is, tisztában kell lenni azon iránnyal, melyben a megoldást keressük; azon kerettel, melybe azt beilleszteni akarjuk; de éppen ezért a legnehezebb az egymásutánt megállapítani, a felosztást elhatározni, melylyel az megoldandó lesz. Sőt úgy találjuk, hogy a kérdésnek azon — inkább csak formai — része, hogy t. i. némely tisztviselők kinevezés, és ne választás alá essenek, sokkal inkább előtérbe van tolvá, mintsem megérdemli. Mert azt hisszük, hogy a községtől a megyékig és ezektől a kormányig, a hatóságok ügykörének czélzerű beosztása, lehető egyszerűsítése és e keretbe a legutóbbi két évtized alatt teremtetett intézmények beosztása sokkal fontosabb és nehezebb feladat, mint amaz. És talán ha meggondoljuk azt, hogy az 1872. évi bírói kar-nak milyen operáczió kellett és kell még most is keresztülmenni, a kvalifikáció és ügykör világos kikötése és könnyen használhatósága daczára is: tisztán fogjuk látni, hogy az állami közigazgatást egyszerűen dekretálni és annak megoldását abban találni, hogy a megyei tisztikar ne választás, hanem kinevezés útján töltessék be, lehet theoretikus politikuskok felületes toll-próbálgatása; de nem a gyakorlati törvényhozást kielégítő és az élet szükségseinek, megfelelő feladat és illetőleg megoldás.“

A kanalat oly ügyességgel forgatta meg, mintha örök életében mindig ezzel foglalkozott volna. Midőn a kanál kiürült, Toledo még többször megtöltte és végre pár kavicsot és összeállott földet vett ki belőle, aztán rámutatva a piszkos, ragyogó csapadékra, röviden így szólott:

— Ez az, asszonyom.

— Ó! kiáltott fel Brown kisasszony örömmel. De ez igazán aranypor?

— Persze, szól Toledo, mindjárt be is csomagolom, aztán zsebre teheti.

— Ó, nem, nem, válaszolt a leány, ez nem járja, hiszen nem az enyém.

— De ön mosta ki, asszonyom, és ez itt nálunk teljes birtokjogot ad.

Brown kisasszony mindamellett visszautasítá az ajándékot és mosolyogva távozott.

— Láttatok, mint tartotta a kanalat és repítette a földet, mintha többet értene az aranymosáshoz, mint a gyermekveréshez, szólott a férfiak egyike egészen magánkívül.

— Veréshez? ! ismétlő egy már meglett legény. Odaadom bányámat, minden ingó-bingó jószágomat, ha olyan kölyök lehetnék és azok a gyönyörű kacsók jól megraknának.

Következő reggel a nap rendes, megszokott és minden szenvedélytől ment módon kelt fel Bottle-Flat felett. Hacsak némi hajlama lett volna a drámához, bámuló arccal és összecsapott kezekkel jelent volna meg, mert község egyetlen éj alatt soha így meg nem változott.

(Folyt. köv.)

SZEMLE.

Sándor csár és Vilmos császár. Az orosz trónörökös pénteken érkezett Kielebe, hogy onnan a Vilmos császár vezetése alatt tartandó német hadgyakorlatra utazzék. Frigyes császárné leányaival hétőn indul el Fredensborgba, hol a dán királyi család vendége lesz s több napot fog az ott időző czári család körében tölteni. Mindezek után már alig kételkedhetni benne, hogy szeptember utolsó tíz napja valamelyikén végre Sándor csár is átrándul Dániából Németországba s ott viszonzni fogja Vilmos császár látogatását. — Rendkívüli körülményeknek kellene közbejőniök hogy a czár ezt a határidőt is elmulasztja; az ideig a szeptemberi az utolsó terminus a látogatásra, mert októberben Vilmos császár Olaszországba és Görögországba megy, sőt a legújabb hírek szerint Konstantinápolyban, a szultánnal is látogatást tesz.

Szept. 11-én az orosz czár névnapját fényesen ünnepelték: meg Belgrádban. Számos házat orosz lobogókkal díszítettek fel. A székesegyházban Mihály metropolita mondott misét fényes segédlettel. A isteni tiszteleten sok magasrangú férfi és hivatalos ember, valamint nagy közönség is volt jelen. Mise után az orosz követségnél Szergiev orosz ügyvivő fogadta a szerencsekívánatokat s itt is sokan jelentek meg a hivatalos emberek közül; képviselve volt a városi elöljáróság s ezenkívül számos polgár és kereskedő fejezte ki üdvözlését. Délfél megjelent az orosz követségnél Risztics regens, hogy személyesen fejezze ki szerencsekívánatait. A gratulálók közt több idegen politikai férfi is volt. (N. Fr. Pr.)

Szept. 7-én Natália királyné névnapja alkalmából a Natália-templomban tartott isteni tiszteleten sem Sándor király, sem a regenség nem voltak jelen. Hasonlóképp a miniszterek is távol voltak. A templom ennek daczára, kivált nőkkel telt meg; többek közt jelen voltak Risztics Zsófia, az első regens felesége és Gruicsná, a miniszterelnök neje. A jelenvolt férfiak közül csak a volt szófiai szerb konzul, Danics érdemel említést, a ki különben az anyakirálynő érdekeiben működő bizottság élén áll. Az asszonyok üdvözlő táviratot küldtek Natália királynénak, a kitől barátságos választ kaptak. El van határozva, hogy a királynénak megérkezése alkalmával nem rendeznek hivatalos fogadtatást.

A helyzet krétában. A jelek arra mutatnak, hogy a krétai mozgalom már nem veszélyes természetű. Habár a sziget minden részében a nyugalom még nincs helyreállva, a dolgok további alakulása nem kelthet aggodalmat. A török kormány feladata most odahatni, hogy a közigazgatás terén némi engedmények árán az izgatót kedélyeket lecsillapítsa és a zavarok alatt keletkezett rablócsapatok további üzemelneik gátat vessen, hogy a sziget közbiztonsága állhatatos ellenségeitől végleg megszabaduljon. A hármasszövetség és Angolország részéről az előbbi irányban jóakaró tanácsokat terjesztettek elő a török kormánynak, s valószínűnek látszik, hogy Konstantinápolyban a tanácsok nem tévesztik hatását, mert a krétai ügyben az említett nagyhatalmak magatartása olyan békés és önzetlen volt, hogy a török kormányférfiak és a szultán teljesen meggyőzte azok jóindulatáról. A rablók üldözése katonai csapatokat küld ki a török kormány, melyeknek kétségtelenül rövid idő alatt sikerülni fog a sziget teljes pacifikációja. A rend helyreállításában nagy érdemeket szerzett Sakir pasa főkormányzó, a mit a diplomáciai körökben általánosan elismernek.

Konstantinápolyban nagy feltűnést keltett az, hogy Russos Christodulakit, a krétai nemzetgyűlés tagját, Sakir pasa rendeletére elfogták. Azal gyanúsítják, hogy a krétai felkelőkkel titkos összeköttetésben volt és neki a porta fontos hivatalos titkait elárulta. Allitól az elfogottnál kompromittáló iratokat találtak. Russos Christodulakit, valamint a felkelők többi elfogott vezérét közelebb haditörvénysek elé állítják, mely most alakult meg; elnöke Achmet-Mahib pasa, bírái pedig: Hakka bej ezredes és Rafaich bej alezredes.

Kézdi-Vásárhely város képviselő gyűlése szeptember 10-én.

(Vége.)

2. Tárgyalás alá vétetett az 1890. évi városi költségvetés, mely szerint a bevétel 37118 frt 78 krban, a kiadás 37117 frt 88 krban lett előirányozva. A költségvetés egyenként felolvasztván, módosítás nélkül egyhangulag elfogadtatott.

3. A községi iskolaszék félévi jelentése a tanügy állásáról felterjesztetni határozatott s közzönő átírat, az iskolai ügyeknek gyors és előnyös elintézéséért — tudomásul vétetett.

4. Polgármester előterjeszti, hogy a regale törvény életbeléptetése folytán, az italmérsi jog jövő év első napjától kezdve az állam tulajdonába megy át. A magyar kincstár ezen jogát bérbeadás útján fogja, törvény szerint, értékesíteni, tehát szükséges, hogy a város, mint erkölcsi testület vegye bérbe az italmérsést. Felhatalmazást kér tehát a bérbevételre s egyszersmind egy bizottság kiküldését, mely a városi tanácsal együtt a szükséges teendőket elintézte. Polgármester ezen előterjesztése, hosszas, heves vitára szolgáltatott alkalmat, mert a képviselőtestület kebelében van egy töredék, mely a regalebérletet minden áron maga számára akarná megszerezni, azonban a képviselőtestület nagy többsége felülemelkedvén a magánérdekek kisszerűségein, igazán dícséretre méltó összetartással verte vissza az érdekeltek támadását. Nagy többséggel megszavaztatott a tanácsnak és a kiküldött bizottságnak a felhatalmazás a regale bérbevételére.

5. Tárgyaltatott a községi iskolaszéknek átírat, egy Kézdi-Vásárhelytől felállítandó polgári leányiskola tárgyában. Az átíratban az iskolaszék azon kéréssel járul a képviselőtestület elébe, hogy előbb tett ígéretét bővítsse ki azzal, miszerint a felállítandó iskola egy tanítójának fizetését fedezze s ezenkívül menesszen egy küldöttséget a közokt. miniszter urhoz, mely a polg. iskolának állami költségén leendő felállítását kérje. A képviselőtestület az átíratot tudomásul vévén, a város jelenlegi anyagi helyzetére való tekintettel, előbbi ígéretén túl nem terjeszkedhetik és sem a tanító fizetésének fedezését, sem a küldöttség menesztését meg nem szavazza.

6. Rendőrkapitány előterjeszti a tanács megbízásából készített új vámtarifát. Az új díjszabályzat tételenként felolvasztván, kevés módosítással elfogadtatott, s jóváhagyás végett leendő felterjesztése meghatározatott.

7. A külföldiek tartózkodásáról szerkesztett szabályrendelet elfogadtatott.

8. Polgármester indítványozza, hogy a város tulajdonát képező Winternitz-féle telek, mely bérli hiányában üresen áll, alakíttassék át sétatérre s építtessék egy meleg és gőzfürdő és uszoda. A képviselőtestület az indítványt egyhangulag elfogadja s egyszersmind a tanács mellé egy bizottságot küld ki, mely a tervbevetett sétatér és fürdő mikénti kiépítése, a költségelőirányzat és annak mily uton való beszerzése iránt tervet készítsen és azt jóváhagyás végett terjesztsse a képviselőtestület elébe.

9. Kovács János képviselő indítványára elhatároztatik, hogy a regaletörvény azon intézkedése ellen, mely szerint minden egyes részére, egy hektoliter szesz behozatala biztosittatik — felterjesztés intézessék a magas kormányhoz, mivel ezen kedvezmény, a leendő regale-bérlet jelen-tékenyen megkárosítja a sz ellenőrzést, úgy szólva, lehetetlenné teszi.

Több kevésbé fontos tárgy elintézése után, a gyűlés fél 1 órakor véget ért.

Különlék.

— Postarablás. F. hó 14-én azon hihetetlen hír terjedt el Kézdi-Vásárhelytől, hogy a kariolpostát Sepsi-Szt-György és Előpataka között, lovastól kocsisostól együtt ellopták. A nyomozatot minden irányban megindították. A postakocsit messze benn a szemerjai erdőben meg is találták, feltörve és kirabolva. A kocsit mellett feküdt a kocsis hullája is bezuzott fejjel, összelövdözve. Ötször löttek a rablók a szerencsétlen emberre s mikor látták, hogy nem hal meg, fejszével verték agyon. A kocsit fedelét felszakították s a benne talált leveleket meggyújtva, annak világa mellett szedték ki a pénzeket. A tetteseknek még nem akad-tak nyomára.

— Esküvő. Mikó Árpád országgyűlési képviselő folyó hó 10-én vezette oltárhoz Thoma Anna kisasszonyt, Gyergyó-Szt-Miklóson. Tartós boldogságot kívánunk e szép frigyehez.

— **Értesítés.** A kézdi-vásárhelyi alsófokú ipariskolában az 1889/90-iki évre a beiratások f. évi szeptember 20. és 21-én délután 5—7 óráig a községi leányiskola helyiségében fognak eszközöltetni. Az iskola megnyitása szept. 27-én leendő. Felhívjuk az iparos mestereket, hogy tanulóikat a fennjelzett időben annál bizonyosabban beirassák, mivel a be nem iratkozottak nevei haladéktalanul beterjesztetnek a t. iparhatósághoz, a törvényes intézkedés végett. Már pedig az ipartörvény 157. §-a 20—200 frt büntetést szab az olyan iparosra, a ki tanulóit az ipariskolától elvonja. Értessitnek továbbá az iparos mesterek, hogy a nagyméltósági vall. és közokt. miniszter ur rendeletéből, a kitűzött köznapokon a tanítás délután 5 órakor kezdődik s így a tanulók akkor kötelesek az iskolában megjelenni. Tandíj: 2 frt. Kézdi-Vásárhelyen, 1889. szept. 12. A felügyelő-bizottság.

— **A gyergyó-szent-miklósi rongyhasznosító egyesület szokásos társasestélyeit,** szombat napokon, a Laurency-féle nagyteremben, október havában kezdi meg. — A vereskereszt-egylet helyi fiókja szintén október havában kezdi meg fillérestélyeit.

— **Kinevezés.** A kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez telekkönyvezetőnek Kelemen Imre nagyjaitai segédtelekkönyvezető nevezetett ki.

— **Időjárásunk.** Azok a szép meleg napok, melyek a háromszéki őszt oly kellemessé szokták tenni, csak nem akarnak bekövetkezni. A helyett kaptunk esőt, ködöt és hideget. A magasabb hegyek ormait már hókorona borítja, s onnan folytonos hideg légáramlatokat kaptunk, melyek a légkört annyira lehűtötték, hogy a hőmérő 10 R°-ra leszállt.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük t. olvasóinkat, hogy a kavicsalmokat október 1-ig hordassák ki, mivel ellenkezőleg akkor büntettetni fognak; továbbá a hiányos, vagy igen darabos halmozatokat hozzák rendbe, mert ellenkezőleg semminek fog tekintetni.

— **Medve.** Régóta ólálkodott az ojtózi telep körül egy fiatal maczkó. Kiült a napos hegyoldalra onnan nézte az uton fuvarozókat. Mult vasárnap ismét megjelent a szokott verőfényen a borzas, de szerencsétlenségére Réthi Mihály fűrészes is arra vette útját s a bokorból kísértáló maczkót úgy lepuskázta, hogy meg sem moccszant többé.

— **Reform az áruszállításban.** Baross Gábor kereskedelmi miniszter nagymérvű reformot tervez a m. á. v. áruszállításában. Egybevéve a mostani magas szállítási díjak mellett minduntalan szükséges egyes és speciális szállítási kedvezményeket, a miniszter lehetőleg mérsékelt, egységes szállítási díjtételeket akar életbeléptetni, mely mellett minden további kedvezmény elesnek. Az új díjtétel mellett a kezelés is nagyon egyszerűsítettnek s az igazgatóság kebelében egy egész ügyosztály válnék feleslegessé, t. i. a visszatérítési osztály. Az új reform január 1-ére már kilátásba helyeztetik.

— **Német hadihajó a Dunán.** A Konstantinápolyban állomásozó „Loreley” német hadihajó, három magasabb rangú tengerész-tiszttel, Galatzba érkezett, hogy katonai tanulmányutat tegyen a Dunán. Mint a belgrádi „Balk. Corr.” megjegyzi, ez az első eset, hogy német hadihajó a Dunán megjelent. Egyszersmind Turn-Severinbe, a Duna-gőzhajótársulat gözösén nagyobb számú német matróz érkezett.

— **Osztárak-magyar vezérkari tisztek Bulgáriában.** Nehány nappal ezelőtt Vojnovics Emil és Hetzen-dorf Konrad osztárak-magyar vezérkari tisztek Sophiába érkeztek. Megérkeztek után azonnal kocsi a slivniczai csatatérre mentek és azt megtekintették.

— **III. Károly monacoi fejedelem** Chateau-Marchaisban f. hó 10-én meghalt. A „roulette-herceg” meglehetősen furcsa helyzetet foglalt el az uralkodók sorában, különösen a mióta az egész országnak az képezte főjövendelmi forrását, hogy Monacóban szabadon folyt a hazardjáték. Ez tette lehetővé azt a meghatározó tényét is, hogy alattvalóinak minden adófizetést elengedhetett: kifizetett minden költséget a bank, s annak a béréből tartották el az állítólag 40 főre rugó monacoi hadsereget is. Egyébként az elhunyt nemes fejedelem a Goyon-Matignon házból származott s 71 évet élt.

A monacoi hercegséget fia, Albert herceg öröklí, a ki jelenleg 41 éves.

— **Egy gyermek kegyetlensége.** A villetteuse-i kastély birtokosa, a gazdag C. asszony, a minap Párisba utazott, hogy ottani orvosokkal gyógytassa magát. Csecsemő gyermekét nem vitte magával, hanem otthon hagyta s egy derék villetteusei asszony gondjaira bízta. A minap az asszonynak valami dologban el kellett menni hazulról s hét esztendő leányára bízta a csecsemőt, ki bölcsőjében aludt. A leány fejében ekkor pokoli gondolat támadt: gyufát kerített és meggyújtotta a bölcsőt, mely néhány pillanat alatt lángban állott, Aztán, mintha nem is tudná tette rettenetes voltát, kifutott a szomszédhoz. „Jöjjenek — mondá — ég odafele a baba... Nézzék meg milyen furcsa.” Mire felrohantak s a szerencsétlen csecsemőt kiragadták a lángok közül, már ugyszólván egészen meg volt sülve. Még lélegzett, kórházba szállították s ott csakhamar meghalt.

— **Helyleigazítás.** Lapunk 73. számában megjelent 523—589. tkvi számú hirdetményben „Molnár Jánosné, Bokor Zsuzsa” helyett, tollhibából „Molnár Jánosné, Bocskor Zsuzsa” csuszott be: mit ezennel helyreigazítunk.

Közzadás.

Nehány igaz szó iparunkról.

(Vége.)

Nem gondoskodnak eszközökről, melyek által az iparos osztály tekiuttyának emelése által az ott fejlődő szellemi és anyagi erőket tartassanak és a többi osztályokból újabbak oda édesgettesenek?

Nem küldenek nagyobb számú tehetséges fiatalokat külföldre kiképzetés végett, hogy onnét ne csak tudományt, de főleg újszellemet és iparos önértéket hozzanak magukkal, melylyel sikeresen küzdhesselek a fent esetelt előítéletek ellen; mert az itteni légkörben nevedekett egyének között, csak ritkán találkozunk valaki, ki ezen lenézett, halálán feladatra vállalkozzék; ki pénzét és magasabb értelmi fejlettséget hozzon e térre, hogy ott vagyonával és nevével emelje az ipar tekintélyét, mely a művelt külföldön erre nem szorul, — de mely nálunk — említett okoknál fogva még mindig nélkülözli azon állást a társadalomban, mely nélkül onnét inkább szöknek a kik tehetik, hogysem oda vonzódnának az előkelő osztályok.

Látunk ugyan újabbak egyes kivételeket, de ezek olyan ritkák, mint a fehér hollók, ugy Andrássy Manó gróf foglalkozik iparvállalataival, de a mint hallatszik, az elért sikerrel megelégedve, máris elakarja adni vasbányáit és kohóit egy idegen társaságnak, sőt állítólag már meg is van a szerződés.

Helyesebben cselekszik Tarnóczy Gusztáv, ki gazdasági gyárát előbb gépgyárrá és legújabbban tüzi fecskendő gyárrá fejlesztette és rövid idő alatt már is annyira vitte, hogy a mint egy m. hóban tartott kísérletnél személyesen meggyőződtem, fecskendői nemcsak elérték az eddigi gyárakban készülték minőségét, hanem azokat felül is mutták, így azok, melyeknek kísérlete mellett jelen voltam, a mint a gyárból kikerültek, 100 mm. cizlinderbőség mellett 33 méter távolságra lövelték a vizet 12 mm. sugárossal.

Igaz, minden új gyárnak könnyű a régiéket felülmutlnia, mert az ujaknak a meglevők mintául szolgálnak. Ennek nem kell egyebet tennie, mint hogy a létező legjobb rendszereket összehasonlitsa és maga azt készítse, a mi ezek között legjobbnak bizonyult, illetőleg a különféle rendszereknek legjobb részeit összeegyeztetve egy jó egészszé alakítsa és az újabb észletekkel tökélyesbítse, illetőleg az újabb találmányokat ezeknél érvényre juttassa, a mi a régiéknél a megszokott, megrögzött konzervatív szellemen kívül még azon nehézségbe is ütközik, hogy ezek az aránytalanul sok pénzbe kerülő mintáknak megsemmisítésére és ujaknak beszerzésére nem olyan könnyen határozzák el magukat: és így bár nekik meg van régi hírnevüknek előnye, de minőség tekintetében soha sem versenyezhetnek az új vállalatoknak tökélyesbített rendszereivel. E nélkül soha sem keletkeznek új gyár és a régiéket a versenytől félelem hiányában megőrkítik régi, kényelmes rendszereiket és lehetetlennek tennének minden haladást, e nélkül még ma is fűzfa fecskendőkkel oltanánk a tüzet, ugymint azt őseink tévék.

A mint alkalmam volt arról meggyőződni, Tarnóczy nem kímél semmi áldozatot, meghozatta a leghíresebb világhírű fecskendő-gyáraknak legújabb gépeit, hogy ezeknek alapján konstruálhassa rendszerét. E célból személyesen tanulmányozta a párisi világot, a vindorsói országos és a berlini mentő s tüzoltói kiállításokat és az ott legjobbaknak ítélt találmányokat nálunk meghonosította;

saját maga részéről pedig két javítás szabadalmazásért folyamodott; ezek között van a valóságos hiányt pótló új dugattyúja, mely az eddigi összes ismert rendszerekhez messze túl felülmúlja, különösen faluk számára, hol a fecskendőkkeli bánaasmód sok kívánnivalót hagy, nagy hiányt pótló; mert ha évekig is gondatlanul áll ezen dugattyú, mindig légmentesen fog működni; de csakis ily utánjárassal, ily költség nem kíméléssel és szakgépész-mérnök segítségével lehetett ezen eredményeket elérni. Eddig ezen életbevágó szakmával leginkább csak harangöntők foglalkoztak, hogy ezek nem bírták a külföldi versenyt legyőzni az természetes. Ennek tulajdonítható, hogy ha Magyarországon valaki biztosan jó fecskendőt kívánt vásárolni, hát Bécsbe, Brünnebe, vagy Prágába folyamodott, ha a Noel szivattyú költségeit sajnálta. E részben a statisztika igen szomorú adatokat tüntet fel, a hazánkban működő fecskendők felénél több külföldi, többnyire rossz cseh és morva gyártmány.

Most azonban már segítve van e bajon és bármit mondjanak is a megnyert, ugynevezett szakértők, — még ha tüzoltói mezbe rejtőztek is — hogy ma már nem kell külföldre vándorolnunk jó fecskendők végett, sőt bizton remélhetjük, hogy a külföld is ott fog vásárolni, ha a legtökéletesebb fecskendőt kívánja birni. Ebben a káros úr a lehető minimumra van leszorítva, a szelepház pedig oly egyszerű, hogy azt a legegyszerűbb falusi ember is két perc alatt felbonthatja és ismét beteheti, ha szennyes viznek használata által esetleg valami baja történt volna.

Bámulatos annak szerkezeti egyszerűsége. A gyár két tüzoltó parancsnok szakvezetése alatt áll, melyből a fecskendő csak a legszigorubb kísérletezés után adatik ki a vevőnek.

Ara pedig a normális általános magyar csavarral ellátva körülbelül 200 rejtelt olcsóbb, mint az eddigi árak voltak. Lehetetlen tehát, hogy a többi gyárak is főtartassák eddigi jogosulatlanul magas árakat, melyből aztán a magyar szójárás szerint, jutott is, maradt is.

Már ez egymagában mutatja, hogy mily jótékonyan hat a verseny, különösen ha azt a műveltség bizonyos fokán álló egyén érvényesíti. A 10 évi részletfizetési hitelkedvezmény pedig, melyben ezen közkedveltségű cég évek óta részesíti vevőit, könnyűvé teszi a beszerzést; mert már a fecskendő ára bőven kikerül azon kedvezményből, melyben a tüzbiztosító társulatok részesítik azon községek, melyek fecskendőkkal el vannak látva.

Már ez az egy példa is eléggé igazolja, hogy mivé fejlődhetnek a magyar ipar, ha más téren is akadnának, kik hasonló műveltség mellett, azzal nem restelnének foglalkozni.

Nem, tisztelt olvasóim, így nem fogunk nagy ipart fejleszteni; így az iparral csak azok fognak foglalkozni, kik másként nem tudnak megélni. Ipar nélkül pedig magyar vagyonosság nem lesz; a mai haladásnak alapja pedig a vagyonosság, e nélkül elmarad a jó igazságszolgáltatás, a jó közigazgatás, a jó közoktatás stb. stb., mert az mind csak sok pénzen szerezhető meg.

Ezért vagy iparos néppé kell lennünk, vagy össze fognak felettünk csapni a polgárosodás hullámai. Itt más választás nincs. El tehát az előítéletekkel, becsljük mi is iparosainkat úgy, a mint ezt a művelt nyugatiak teszik és fejlődni fog az ipar, mint haladásunknak egyedül hathatós eszköze.

Gróf Pálffy Jenő.

Hivatalos árfolyamok értéke

a budapesti áru- és tőzsdén

1889. szeptember 13-án.

Magyar aranyjáradék 6%	—
Magyar aranyjáradék 4%	99.50
Magy. papírjáradék 5%	94.60
Magyar vasuti kölcsön	—
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	99.75
M. keleti vasuti államkötv. II. kibocs.	—
M. keleti vasuti államkötv. III.	112.50
Magyar földterhermentesítéskötvény	104.75
M. földterhermentesít. kötv. záradékkal	104.75
Temes-bánati földterherm. kötvény	104.75
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	104.75
Erdélyi földterhermentesítéskötvény	104.75
Horvát-szlavon földterherment. kötv.	—
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	99.75
Magyar nyeremény-sorsjegykölcsön	138.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	129.50
Osztárak járadék papírban	83.50
Osztárak járadék ezüstben	84.25
Osztárak járadék aranyban	110.—
1860. államsorsjegyek	137.50
Osztárak-magyar bankrészvény	908.—
Magyar hitelbank-részvény	316.—
Osztárak hitelintézet-részvény	305.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.65
20 frankos arany	9.49
Német birodalmi márka	58.30
London (2 havi váltókért)	119.60
20 márka arany	11.65

Piaczi árak

Kézdi-Vásárhelytt, szeptember 12-én.

Buza (tisztá)	hektóliterenkint 6 frt — kr
" (elegy)	" — frt — kr
Rozs (tisztá)	" 3 frt 90 kr
" (elegy)	" — frt — kr
Arpa (tisztá)	" 3 frt 40 kr
Arpa (elegy)	" — frt — kr
Zab	" 2 frt 30 kr
Törökbuza	" 4 frt 70 kr
Kása (köles)	" 8 frt 50 kr
" (árpa)	" 16 frt — kr
Borsó	" 5 frt — kr
Lencse	" 9 frt — kr
Fuszulyka	" 6 frt — kr
Pityóka (legszebb)	" 1 frt — kr
Marhahus	kilogr.-kint — frt 32 kr
Disznóhus	" — frt 44 kr
Juh-hus	" — frt 24 kr
Szalonna	" — frt 70 kr
Faggyu (nyers)	" — frt 20 kr

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Sz. 420—1889.
v. h.

Árverési hirdetés.

Alólírt kir. bírósági végrehajtó a kézdi-vásárhelyi tekintetes királyi járásbírósnak 1889-ik évi 2502. szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhírré teszi, miszerint végrehajtató Alcsernáton község 120 frt o. é. követelése s járulékkairánt végrehajtást szenvedő Domokos Tamásnál kielégítési végrehajtás folytán lefoglalt 540 frtra becsült ingóságok u. m. 180 kalangya buza és rozs nyilvános bírói árverezésem készpénzért el fognak adatni, minek Alcsernáton község házánál leendő eszközslésére határidőül 1889-ik évi szeptember 24-ik napjának délutáni 2 órája tűzetik ki, mely árverésre a vevők oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érdekllett ingóságok emez árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 180. §-a szerint, szükség esetén becsáron alól is eladatni fognak; a lefoglalt ingóságok nentaláni elsőbbségi igénylői pedig figyelmeztetnek, hogy jogaikat alólírt kir. bír. végrehajtónál és az árverés napján a helyszínen, az árverezés kezdetéig szabályszerűen érvényesítsék, mert különben igényeik későbbben figyelmen kívül fognak hagyatni.

Kelt Kézdi-Vásárhelytt, 1889-ik évi szeptember hó 11-én.

Kakutsi Ádám,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 2807—1889.

Hirdetmény.

Azon felmerült és már több ízben tapasztalt számtalan esetből kiindulva, hogy az iparos urak az 1884. évi XVII. t.-cz. szabványaiban foglalt előirt kötelezettséget kellően nem respektálják, indit arra, hogy következő, a törvényben szabatosan körülírt, köteleesség teljesítésére felhívjuk és inszük az iparos urakat:

1. Az idézett t.-cz. 59., 60., 61. §§-ai világosan rendelik, hogy kik lehetnek tanonczok, azokat hány éves korban lehet felvenni és azt, hogy szerződés-kötés nélkül, mely az elsőfoku iparhatóság előtt köthető, tanonczot befogadni tilos. (Ki az ellen jár el az idézett t.-cz. 157. §-a) pontja szerint 20 frttól 200 frtig büntetendő.

2. Általános szokás volt az is, hogy az iparos urak nagyrésze munkakönyv nélkül fogadják fel a segédeket; e tekintetben az idézett t.-cz. 103. és 108. §§-aira figyelmeztetjük az iparos urakat, mert ki ez ellen vét, az idézett t.-cz. 157. §-a) pontja szerint 20 frttól 200 frtig büntetendő.

3. Szokás az is, hogy az iparos urak tanonczait nem akarják az ipariskolai oktatásokba részesíteni: e tekintetben figyelmeztetjük az iparos urakat az id. t.-cz. 62. §-a) pontjára, mert ki ez ellen vét a törv. 157. §-a szerint 20 frttól 200 frtig terjedhető bírsággal büntethető.

Kézdi-Vásárhelytt, 1889. szeptember 12-én.

A város tanácsa,
mint elsőfoku iparhatóság.

Sz. 403—1889.
v. h.

Árverési hirdetés.

Alólírt kir. bírósági végrehajtó a kézdi-vásárhelyi tekintetes királyi járásbírósnak 1889-ik évi 1059. szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhírré teszi, miszerint végrehajtató id. Dávid István 200 frt o. é. követelése s járulékkairánt végrehajtást szenvedő idevaló Bács Károly s nőjénél kielégítési végrehajtás folytán lefoglalt 405 frtra becsült ingóságok, u. m. házi butorok és házi szerelvények, ágy, asztal és ruhaneműek nyilvános bírói árverezésem készpénzért el fognak adatni, minek Kézdi-Vásárhely város tanács háza előtt leendő eszközslésére határidőül 1889. évi szeptember 26. napjának délelőtti 9 órája tűzetik ki, mely árverésre a vevők oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érdekllett ingóságok emez árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 180. §-a szerint, szükség esetén becsáron alól is eladatni fognak; a lefoglalt ingóságok nentaláni elsőbbségi igénylői pedig figyelmeztetnek, hogy jogaikat alólírt kir. bír. végrehajtónál és az árverés napján a helyszínen, az árverezés kezdetéig szabályszerűen érvényesítsék, mert különben igényeik későbbben figyelmen kívül fognak hagyatni.

Kelt Kézdi-Vásárhelytt, 1889-ik évi szeptember hó 12-én.

Kakutsi Ádám,
kir. bír. végrehajtó.

Árlejtési hirdetmény.

A kovásznai „Horgác” savanyuviz-forrás mellett egy 10 méter hosszú, 4 méter széles, bányá kőből építendő és boltozandó pince és egy kis sütőház építése árlejtés útján Kovászna község házánál f. hó 15-én délután 2 órakor ki fog adatni.

Felkiáltási ár 774 frt 66 kr., melynek 10%-a előre leteendő.

A terv és költségvetés alattírtnál bármikor megtekinthető.

Kovásznán, 1889. szeptember 10-én.

Csia György,
vezérigazgató.

Sz. 2805—1889.
ki.

Hirdetmény.

Az 1868-ik évi XXXVIII. t.-cz. 1., 2., 3., 4., 5. és 6. §§-ai alapján felhívom azon szülöket, kiknek tanköteles gyermekeik vannak, hogy ugy a mindennapi, mint az ismétlő tanköteles gyermekeiket életidejük 6-ik évének betöltésétől egész 12, illetőleg 15 évig most már büntetés terhe mellett haladéktalanul illetékes tanító uraknál beírassák.

Kézdi-Vásárhelytt, 1889. szeptember 12-én.

A város tanácsa.

Legmagasabb jutalékkal

sikeres működésnél pedig

állandó (fix) fizetéssel

alkalmazunk minden állásu egyént, ki sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával törvényes részletveik alapján foglalkozni óhajt.

Budapesti Előlegezési Bank- és Váltó-intézet

Königsbaum és Hatschek

1—3 Budapest, Károly-körút 18.

Egy jó könyv.

„... A küldött könyv útmutatásai ugyan rövidek és velősek, de mintha csak a gyakorlati használatra termettek volna; nekem és családomnak a legkülönbözőbb betegségek esetében igen kiváló szolgáltatásokat tettek.” Így és hasonlóképpen hangoznak a köszönőiratok, melyeket Richter kiadó-intézete „A Betegbarát” című, rajzokkal ellátott könyv elküldéseért majdnem napenként kap. Mint az ahoz nyomtatott s a szerencsésen meggyógyítottaktól származó értesítések tanúsítják, az abban foglalt tanácsok követése által még oly betegek is gyógyulást nyertek, a kik már minden reményt feladtak. E könyv, melyben hosszú évek tapasztalatainak eredményei vannak letéve, megérdemli a legkomolyabb figyelembevételt minden beteg részéről, bármilyen bajban is szenvedjen. Ki e becses könyvet megszerezni óhajtja, az írja egyszerűen egy levelező lapra magyar nyelven „Egy betegbarátot” és pontos címet s címzeze a levelező lapot Richter kiadó-intézetébe • Lipcsében. A megküldés ingyen történik. •

Pénzt

sorsjegyekre, értékpapírokra, bank, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletvekre, arany- és ezüst pénznemükre bármily összegig

olcsón ad

LÓRY J.

banküzlete

Budapest, IV., hatvani-utca 17.

2—10